

Posudek vedoucího diplomové práce

Jméno diplomanta: **René Cienciala**
Téma práce: **Teoretická koncepce předsmulvní a smluvní odpovědnosti**
Rozsah práce: **61 stran (včetně seznamu literatury, judikatury, příloh a cizojazyčného resumé 73 stran)**
Datum odevzdání práce: **31. července 2013**
Vedoucí diplomové práce: **doc. JUDr. Karel Beran, Ph.D.**

1. Aktuálnost tématu:

Koncepční změna českého soukromého práva související s přijetím nového občanského zákoníku přímo vybízí ke zpracování tématu, které si kandidát zvolil. Většina autorů, kteří se doposud zabývali otázkou smluvní či předsmulvní odpovědnosti, se totiž dosud věnovala spíše praktickým aspektům tohoto institutu. Teoretické uchopení koncepce předsmulvní a smluvní odpovědnosti je tak tématem vysoce aktuálním.

2. Náročnost tématu a metoda zpracování:

Teoretizování nad instituty platného práva je vždy náročnější, než jejich pouhý popis a hodnocení z hlediska platného práva, popř. judikatury. Kandidát tak byl nucen abstraktně uvažovat o jednotlivých institutech a systematicky je zařazovat do určitého systému.

3. Kritéria hodnocení práce a struktura práce:

Práce se kromě úvodu a závěru člení na sedm kapitol. První kapitola obecně právně-**teoreticky vymezuje právní odpovědnost**, kterou odlišuje od právní povinnosti a činí základní kategorizaci v přístupu k právní odpovědnosti na odpovědnost prospektivní a retrospektivní.

Následující tři kapitoly rozebírají problematiku tzv. „culpy in contrahendo“ – **předsmulvní odpovědnosti**. Diplomant nejprve stručně vysvětluje kořeny tohoto institutu, které nachází v druhé polovině 19. století u Rudolfa von Jheringa. V další, v pořadí čtvrté kapitole pak vysvětluje, co vlastně předsmulvní odpovědnost znamená, tj. jaké povinnosti v procesu kontraktace musejí být porušeny, aby tato odpovědnost vznikla. Nejprve vymezuje na konkrétních příkladech, co si vůbec pod institutem předsmulvní odpovědnosti můžeme představit, následně uvádí názory doktríny na tuto otázku, kterou pak porovnává s principy evropského smluvního práva. Vyústěním úvah o předsmulvní odpovědnosti představuje kapitola pátá – Teoretická koncepce předsmulvní odpovědnosti. Kandidát se zde pokouší najít obecný jednotící právní princip, na jehož základě lze vysvětlit existenci tohoto institutu v právním řádu. Dochází přitom k tomu, že „*podstatu české předsmulvní odpovědnosti lze spatřovat v široce chápané ochraně dobré víry*“ (str. 28). Z tohoto hlediska je však zajímavé, že přestože ochranu dobré víry nalézáme nepochybně i v jiných právních řádech, nemusíme u nich, jak poukazuje sám kandidát, nalézt institut předsmulvní odpovědnosti (např. anglické, irské či skotské právo). V návaznosti na teoretické vymezení právní odpovědnosti si kandidát klade otázku, zdali jednotlivé dílčí povinnosti, které souhrnně označujeme jako předsmulvní odpovědnost, lze považovat spíše za povinnosti prospektivní, či zda odpovědnost vzniká pouze z jejich porušení, tj. jako povinnost retrospektivní. Dochází přitom k závěru, že se jedná o povinnosti prospektivní, které korespondují s Knappovou koncepcí aktivní odpovědnosti. V poslední části této kapitoly si pak klade otázku, jaký právní titul je důvodem vzniku předsmulvní odpovědnosti, tj. konkrétně zdali se jedná o závazkový, resp. kvazi-závazkový, nebo deliktní právní vztah. Kandidát přitom vychází ze své teze, že jestliže je předsmulvní odpovědnost prospektivní právní povinností stanovenou zákonem, pak se musí jednat o tzv. deliktní vztah. Za logický lze označit i kandidátův závěr o tom, že předsmulvní povinnosti mají kogentní charakter. Jsou-li totiž stanoveny zákonem, nelze se od nich odchýlit

na základě smluvního ujednání. Tato koncepce však může být do jisté míry diskutována v návaznosti na nově pojaté ustanovení o dispozitivnosti právních norem v novém občanském zákoníku.

Poslední tři kapitoly, tj. šestá, sedmá a osmá, se již věnují **otázkám smluvní odpovědnosti**. Nejprve si diplomant klade otázku, kdy dochází k přechodu od před-smluvní ke smluvní odpovědnosti. V této souvislosti rozebírá i časový okamžik (za který nelze považovat jen podání nabídky – oferty), kdy vůbec proces kontraktace začíná, a správně rozlišuje na kontraktaci v širším a užším smyslu. Jádrem sedmé kapitoly je teoretické uchopení smluvní odpovědnosti. Kandidát dochází k logickému závěru, že se jedná o odpovědnost retrospektivní, která závisí na porušení primární (v tomto případě smluvní) právní povinnosti. Sám také uvádí, že chápání smluvní odpovědnosti jako odpovědnosti prospektivní by z určitého hlediska bylo možné, jednalo by se však o stanovisko spíše minoritní.

Předložená diplomová práce evokuje obecnou otázku, zdali je snaha o jednotné teoretické uchopení konceptu právní odpovědnosti vůbec možná. Konkrétně se nabízí otázka, zdali v případě zákonné deliktivní odpovědnosti nelze mluvit vždy o prospektivní odpovědnosti, zatímco v případě smluvní odpovědnosti vždy o odpovědnosti retrospektivní.

Práce je napsána čtivým a kultivovaným stylem. Její strukturu považuji za správnou, neboť jednotlivé části na sebe logicky navazují, přičemž kandidát při traktování jednotlivých institutů systematicky postupuje od popisu právní úpravy a jejího výkladu právní doktrínou a judikaturou ke komparaci se zahraničními právními úpravami, jakož i unifikačními legislativními projekty, a nakonec se dostává i ke srovnání s právní úpravou obsaženou v novém občanském zákoníku. Kandidát se též nebojí zaujímat k jednotlivým problémům vlastní odůvodněná stanoviska.

4. Práce s prameny a formální úroveň práce

Rozsah práce činí více než 60 stran textu, což je zcela přiměřené tomuto typu kvalifikační práce. Na předložené práci je však třeba ocenit práci s literaturou, a to jak domácí, tak zahraniční, jakož i judikaturou. Práce obsahuje více než 300 poznámek pod čarou, ve kterých nalézáme nejen odkazy na literaturu a judikaturu, nýbrž i na normativní úpravu, jež se k dotýčným partiím vztahuje. Propracovaný poznámkový aparát velmi usnadňuje čtenáři přístupnost předložených tvrzení a myšlenek. Práce korektně cituje všechny české autory, kteří se k této otázce vyslovili. Z formálního hlediska má práce vynikající úroveň.

5. Závěr

Kandidát na odevzdané diplomové práci pracoval více než 3 roky, předloženou diplomovou práci se mnou několikrát konzultoval a také ji několikrát významně přepracovával. Za účelem jejího zpracování podnikl zahraniční studijní pobyt v Kanadě a výsledky jeho bádání nad touto problematikou se staly též součástí specifického vysokoškolského výzkumu v roce 2012 a 2013.

Z výše uvedených důvodů práci považuji za nadprůměrnou a doporučuji ji k úspěšné obhajobě.

V Praze dne 4. srpna 2013

.....
doc. JUDr. Karel Beran, Ph.D.
vedoucí diplomové práce